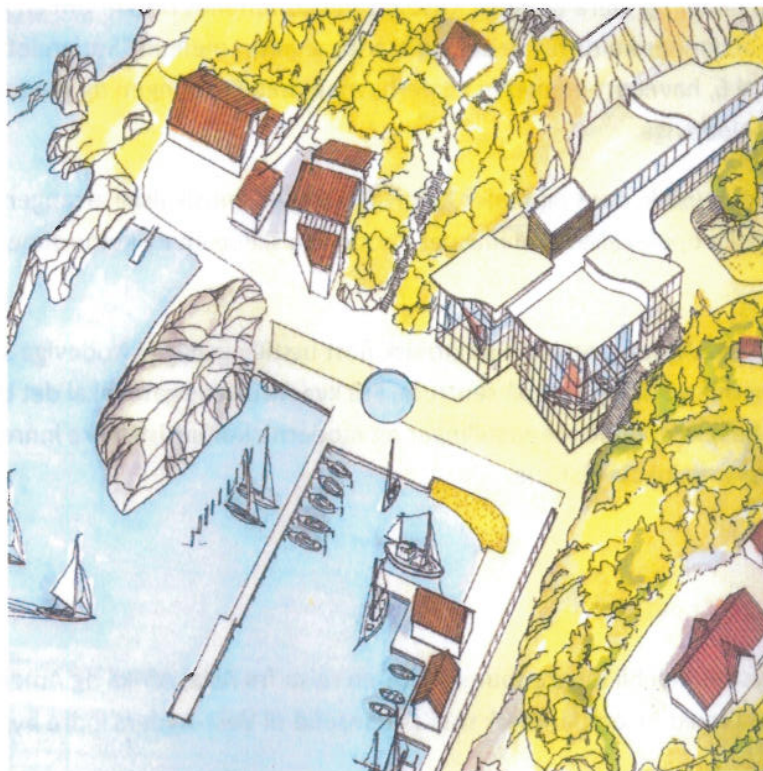

Notat 11.05. 2010 Jan Henrik Munksgaard
etter VAMKs idémyldring 29.04.10 og 06.05.2010

PRINCIPIUM

KULTURHAVN OG FORMIDLINGSBYGG I NODEVIGA

MUSEET FLYTTER

Kristiansand Folkemuseum ble stiftet i 1903 og bygde opp et lite friluftsmuseum på Bellevue. Etter noen få år ble museet flyttet til Grimshaugen. På begynnelsen av 1950-årene ble museet reorganisert som Vest-Agder Fylkesmuseum og flyttet til Kongsgård. Der ble friluftsmuseet bygd opp med en Bygade, et Setesdalstun og et Vest-Agdertun.

I 1997 ble det foreslått av Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune at hele museet skulle flyttes til Odderøya. I 2006 ble Vest-Agder Fylkesmuseum en del av det konsoliderte Vest-Agder-museet under navnet *Vest-Agder-museet Kristiansand* (VAMK). I 2008 vedtok Kristiansand kommune en reguleringsplan for museumsområdet på Odderøya. Der ble det blant annet bestemt at et nytt utstillingsbygg for VAMK skal ligge innerst i Nodeviga. Vest-Agder fylkeskommune sluttet seg til dette vedtaket samme år. Nå i 2010, skal planene på Odderøya virkeligjøres.

På grunn av den antikvariske tilstanden til friluftsmuseets bygninger er det usikkerhet om alle bygningene skal være med til Odderøya. Friluftsmuseets skjebne vil bli bestemt på et senere tidspunkt i 2010. Det som imidlertid er bestemt er at VAMK skal bygge opp en maritim havn og et nytt formidlingsbygg i Nodeviga. Denne rapporten beskriver hvordan de ansatte på Vest-Agder-museet Kristiansand ønsker utformingen og innholdet i museumshavnen og i utstillingsbygget.

GENERELT GRUNNLAG I 6 PUNKTER FOR MUSEETS INNHOLD I NODEVIGA

1. MUSEET MIDT I BYEN

Vest-Agder-museet Kristiansand skal gi landsdelen et kulturhistorisk markant ansikt midt i byen. Det skal også bygge opp under og være et ledd i Kristiansand kommunes ønsker om en revitalisering av kvadraturen. Det skal dannes kulturhistoriske og maritime akser mellom "Sørlandet" og "Hestmanden" på kai 6, havnepromenaden i østerhavnen med Festningen og Aqvarama, og det maritime museum i Nodeviga.

Sammen med Kildens musikk, dans og teater, festivalområdets musikalske arrangementer og fiskebryggas kulinariske opplevelser skal museet i Nodeviga skape en ny kulturdimensjon på Sørlandet.

Den nye kulturhistoriske havnen og et arkitektonisk flott utstillingsbygg i Nodeviga skal gi byens befolkning og tilreisende et tilbud tett på sentrum. Fra kvadraturens gater skal det bare være minutter å gå for å besøke spennende utstillinger og moderne kulturhistoriske innretninger som gir innblikk i vår interessante lokale historie.

2. REGIONEN SOM MØTTE VERDEN

Havnen, sjøen og kysten skal bli utgangspunktet for en reise fra Asia, Afrika og Amerika, fra Nederland, England, Frankrike og Danmark via Kristiansand til Vest-Agders indre bygder og Setesdal.

Agder og Sørlandet har gjennom tusenvis av år mottatt impulser utenfra. Den sørlandske arkitekturen, møblene vi omgir oss med, klærne vi går i, gjenstandene vi tar i, er alt kommet utenfra. Det meste har vi fått via Frankrike, Nederland, England, Tyskland og Danmark. Og ikke bare tingene, også synet på menneskene, naturen og tilværelsen, har vi nordmenn fått fra innsiktsfulle utenlandske filosofer. Ikke en gang språket vårt er særlig norsk. Gjennom mange generasjoner har fremmede talemål endret vårt daglige språk.

Den direkte kontakten med sjøen vil gi museet anledning til å bygge et kulturhistorisk havnemiljø med en kystavdeling som kan vise de maritime forutsetningene for møtet med Europa og Verden.

3. FRA HAV TIL HEI

Men det utenlandske er ikke lenger fremmed. Vi har skapt det nye og ukjente om til vårt eget. Nordtyske sjøhus er utviklet til setesdalske loft, irske portaler er omformet til sørlandske

inngangsdører, engelske empiremøbler er forbilder for sørlandske stoler, franske motebukser er omskapt til setesdalske benklær med skinnfu, tysk laugsmaling er bearbeidet til egdsk rosemaling, hollandsk renslighet er blitt til pene hekker bak stakittgjerdet og utenlandske ord og vendinger er nå aktet og æret som norske.

Museet skal være et kulturhistorisk museum som skal vise hele Vest-Agders historie fra kystområdene i sør til heiene i nord. Samtidig skal museet være et bymuseum for Kristiansand. Sølvkanner fra kvadraturens borgerskap og rosemalte kister fra Fjotland skal sammen med ti tusener av gjenstander og fotografier vise at både landsdelen og byen har en egen identitet formet av både geografi og impulser.

For et museum i Kristiansand kan det vært naturlig å sette søkelys på hvem sørlendingen er, og på Agder som grenseland, og på landsdelen mellom bedehus og rock.

4. FRA FABEL TIL VIRKELIGHET

Vest-Agder-museet Kristiansand skal være tilrettelagt for alle. For barn, foreldre, besteforeldre, turister, lokalbefolkningen og for ikke etniske nordmenn. Alle skal få opplevelse, kunnskap og kvalitet, alle skal få delta, gjerne med alle fem sanser.

For publikum er naturligvis en spennende og aktiv kunnskapsformidling gjennom interessante utstillinger og egen opplevelse det sentrale. Måten emner blir tatt opp på eller gjenstander blir satt inn i en sosial, økonomisk eller kulturell sammenheng kan bety alt eller ingenting for tilskueren. Og mulighetene er mange. Den franske idéhistoriker og filosof Jean Baudrillard har en gang sagt at *teorien er aldri så vakker som når den tar form av en fiksjon eller fabel*. Det kan vi nok være enige i, men gjenstandene i et museum skal ikke skape et eventyr.

Vest-Agder-museet Kristiansand skal fortelle virkeligheten, den virkelige historien. Den er ofte mer spennende og mer interessant enn fiksjonen. Men også den autoritative historien er diskutabel og endrer seg over tid. Det eksisterer ingen sann historie.

Det er imidlertid ikke bare vår oppfatning av historien som endrer seg, også samfunnet rundt oss er i forandring. I nesten alle europeiske land, også i Norge, er befolkningssammensetningen annerledes enn før. Det betyr noe for innsamlingspolitikken til museene og for sammenhengen gjenstandene må settes inn i og for hvordan utstillingene presenteres.

5. BARE NÅTIDEN

Det er grunnen til at mange museer i dag tar opp kontroversielle og problematiske spørsmål. Denne typen utstillinger kan være provoserende for mange, følsomme for andre, men kan føre til ny kunnskap og ny historie. Vest-Agder-museet Kristiansand skal formidle tidens aktuelle tema.

Dagens publikum er i langt høyere grad enn tidligere interessert i sin egen samtidshistorie og sitt eget ståsted. Vest-Agder-museet Kristiansand skal ta hensyn til det gjenkjennelige og de spørsmål folk er opptatt av i dag. Erkjennelsen må være at kulturhistorien vi forteller er bare interessant for nåtiden.

Fortid handler om nåtid. Fremtiden eksisterer ikke. Det eneste vi vet med sikkerhet er at ting forandrer seg over tid.

Vest-Agder-museet Kristiansand skal gi kunnskap, informasjon, erfaring og følelser. Den kulturhistoriske havnen og formidlingsbygget skal være en møteplass og kultursenter med store og små utstillingsområder, auditorier og restauranter. Miljøet og arkitekturen rundt det hele skal være utfordrende og nyskapende.

6. KNUTEPUNKT FOR SØRLANDSK IDENTITET

Målet med å flytte deler av Vest-Agder-museet Kristiansand til Nodeviga må være å utvikle gårdsdagens museumsfilosofi til et moderne knutepunkt for sørlandsk identitet. Museet skal bli et stort opplevelses- og servicesenter for dokumentasjon og formidling av landsdelens spennende kulturhistorie.

Gravane i 1870-årene. Nodeviga i forgrunnen. Til venstre Gravane 1 som er et av de få husene som ikke brant ned i 1892. Boligen til høyre med ark har tilhørt C.A. Hartmann. Han var kjøpmann, ordfører og stortingsmann. Materialstykket foran bygningen kaller vi i dag for Hartmanns brygge.

KONKRETE FORSLAG TIL FORMING AV FRILUFTSHAVNEN I NODEVIGA OG UTSTILLINGSBYGGETS INNHOLD.

FYSISK UTFORMING AV NODEVIGA

Det er flere muligheter og alternativer når vi skal utforme Nodeviga og bekle den med bygninger

1. Vi kan flytte sjøhus, sjøbuer, naust og andre kystbygninger, også bolighus, til Nodeviga for å bygge opp et kystmiljø eller bryggemiljø fra Vest-Agder eller Kristiansand.
2. Vi kan bygge opp kopier av de samme bygningene.
3. Vi kan sette opp helt moderne bygninger som står i arkitektonisk sammenheng med det nye formidlingsbygget. Disse bygningene kan være i glass, plast eller et annet materiale som viser at det museale kan fungere i moderne arkitektur.

Flytting av eldre, antikvariske bygninger fra kystområdene i fylket til Kristiansand er kontroversielt og derfor lite ønskelig. Dessuten er det svært få gamle sjøbygninger i Vest-Agder. De som ennå eksisterer bør stå på sin opprinnelige plass.

VAMKs ansatte mener derfor en kombinasjon av punkt 2 og 3 er den beste løsningen. Vi tror en blanding av "korrekte" kopier og moderne bygninger vil gi et variert bygningsmiljø i Nodeviga som vil gi uttrykk både for gammel bebyggelse og kontinuitet. Kombinasjonen av kopier og moderne hus og boder mener vi vil gi den beste funksjonalitet. Da kan museet bruke bygningene uten å ta antikvariske hensyn og da har vi mulighet for å lage interiørene mer i pakt med et funksjonelt interiør som vi ønsker som utstillingslokaler. Det vil lette helårsdriften. Samtidig vil gode korrekte kopier gi en fornemmelse og inntrykk av et eldre miljø. Kopiene må bygges så korrekte i konstruksjon og arkitektur at de kan brukes og formidles i pedagogiske opplegg.

VAMK ønsker ingen "boliger" i museumshavnen, men vil legge forholdene til rette for bygninger med bruksfunksjoner fra arbeidslivet og håndverk. Det bør etableres butikker, krambod, kro og utsalg av ulike varer, men museet bør tilrettelegge slike utsalg for ekstern investering.

FYSISKE ROMKRAV TIL FORMIDLINGSBYGGET

I forkant av arkitektkonkurransen om nytt formidlingsbygg som etter planen skal avvikles i løpet av 2010 må alle museets ønsker komme frem slik at vi kan kunngjøre en konkret bestilling til arkitektene. Selve formidlingsbygget må imidlertid ligge helt ned mot sjøen. Detaljene og rommene kommer senere i prosessen, men de må være ferdige medio september 2010. For utformingen av bygget er det nødvendig at VAMK allierer seg med en innholdslevrandør/attraksjonsutvikler som har kompetanse der vi mangler kunnskap. Vi nevner likevel noen av våre forløpige tanker:

Bygget må ha universell utforming slik at alle som ønsker det kan komme inn og gå rundt i samlingene. (blinde, svaksynte, rullestolbrukere, rulatorbrukere o.a.) Gulv, vegger og tak i rommene må utformes slik at alle typer tekniske innretninger i utstillingene kan festes til flatene. Formidlingsbygget må ha multifunksjonelle og fleksible rom som kan ta imot alle typer utstillinger. Bygget skal tilrettelegges for både faste, temporære, hot-spot utstillinger o.a. Vi ønsker de beste

tekniske hjelpemidler som kan brukes til utformingen og visning av utstillingene. Enkelte steder må det være høyt under taket. Båter med mast o.a. er sannsynlige utstillingsobjekter.

VAMK har ennå ikke tatt stilling til hvor åpen bygningen skal være i forhold til lys/mørke!

I et romprogram for utstillingsbygget Vest-Agder Fylkesmuseum fikk utarbeidet og leverte til rådmannen i Kristiansand i 1997 hadde museet behov for 920 m² til permanente og halvpermanente utstillinger. I tillegg til alle utstillingsrommene er det noen rom som er nødvendige i et musealt formidlingsbygg: Stor åpen resepsjon, god museumsbutikk, kafé, kjøkken, gode toaletter, undervisningsrom (arbeidsrom for skoleklasser), foredragssal, intimsene, "vaskeri" for rengjøringspersonalet, vaskerom for utstyr, utpakkingsrom, lagerrom, serviceverksted, lekerom for barn.

TEMA OG INNHOLD I FORMIDLINGSBYGG OG I NODEVIGA

Tanker rundt et prosjekt

Formidlingsbygget og den maritime havnen kan bli sett på som to klart forskjellige arenaer. En arena hvor friluftshavnen presenterer sjørelaterte deler av vår kulturhistorie og en annen arena hvor formidlings/utstillingsbygget legger frem andre sider av Sørlandets historie.

Men de to arenaene kan også bli sett på som ett integrert utstillingsområde som vekselvis påvirker hverandre. Særlig når det dreier seg om sjø- og kystrelaterte tema vil det være naturlig at kulturhavnen og formidlingsbyggets utstillinger underbygger og spiller på hverandre.

Nedenfor viser vi først eksempler på hvordan formidlingsbyggets utstillinger kan spesifisere og utdype tema og problemstillinger som blir presentert i friluft i havnen. Deretter, hver for seg, forslag til hvilke tema som kan presenteres i kulturhavnen og forslag til hvilke tema som kan utstilles i formidlingsbygget.

Sjørelaterte tema vil alltid bli en kombinasjon av presentasjon i havnen og utstilling i formidlingsbygget.

FELLESTEMAER FOR FORMIDLINGSBYGG OG NODEVIGA

SMÅBÅTER-MELLOMSTORE BÅTER

Et naturlig og aktuelt fellestema for formidlingsbygg og friluftshavn kan være båter. Alle typer båter opp til en viss størrelse. Slik VAMK ser det må vi ha en eller flere forholdsvis store båter i utstillingen for å bygge godt i rommet.

Ett eksempel:

Uggerbyvraket er et skipsvrak som ble funnet på stranden ikke så langt fra Hirtshals på Jylland. Vraket består nå av et halvt skip på ca. 35 fot. Dette vraket er altså forholdsvis stort og kan gjøre seg godt som utstillingsgjenstand i formidlingsbygget.

En nøyaktig kopi av hvordan Uggerbyskipet så ut den gangen det ble bygd kan gjenskapes i Nodeviga.

I formidlingsbygget kan Uggerbyvraket bli belyset fra alle sider. Uggerbyvraket eller Uggerbyskipet er interessant av mange grunner. Blant annet fordi de dendrokronologiske undersøkelsene av eike- og furumaterialet kan fortelle at skipet antagelig ble lagd på Sørlandet i tiden rundt 1810. Her kan vi lage mange vinklinger:

1. Hvordan så en båt som ble bygd på Sørlandet ut ca. 1810. Har vi båter som er etterkommere av dette skipet? Uggerbyvraket kan settes inn i en historisk sammenheng som fører oss til losbåter, listerskøyter o.a. Her er det muligheter til å se likheter og forskjeller med sørlandske trebåter
2. Hva ble denne typen båter brukt til og hvorfor havnet den i Danmark?
3. Hvordan var livet og havnen i Kristiansand rundt 1810? Redere, kapteiner, bjelkehuggere o.a.
4. Dendrokronologiske undersøkelser kan settes opp mot andre undersøkelser på museet og andre steder. Som for eksempel Nomelandsloftet. Skiftesverkkonstruksjonen. Her kan museet også sette eikeskog/furuskog opp som en av de viktigste fortrinn Agder har hatt i næringssammenheng

All informasjon og teori i formidlingsbygget. Den praktiske delen av skipet blir formidlet i friluft

Uggerbyvraket kan skiftes ut med for eksempel en listerskøyte.

Listerbåten representerte noe nytt i norsk båthistorie. Den ble utviklet i de første tiårene etter 1830 vest i Vest-Agder. Det var drivgarnfisket utenfor Listakysten som satte fart i utviklingen av båten.

Gjennom denne båttypen kan vi fortelle om Vest-Agders båter, om makrellfiske og eventuelt om Eilert Sundt og hans "oppdagelse" og forklaring på båten. Vi kan fortelle om bruksbåtstyper om produktutvikling av båtene o.a.

Hvordan var samfunnet i Listaregionen på denne tiden osv

Et annet eksempel:

PLASTBÅTINDUSTRIEN ETTER KRIGEN

Etter krigen har vår landsdel vært sentral i denne bedriftsutviklingen. Presentasjon av plastbåter kan utføres både i friluft i Nodeviga, og inne i utstillingsbygget.

Presentasjon av den sørlandske plastbåtindustrien i praksis ute i Nodeviga med utviklingen av de første som ble lagd frem til dagens plastbåtindustri på Sørlandet. I havnen kan det ligge 20-30 ulike plastbåter. I et av båtskurene kan det demonstreres hvordan plastbåter produseres.

Inne i utstillingsbygget kan det lage presentasjoner av bakgrunnen for plastbåtindustrien. Hvem lagde dem? Hvor på Sørlandet ble de lagd? Hvordan foregår produksjonen osv. Utstillinger med gjenstander, foto og tegninger. Dette kan selvfølgelig utføres i samarbeid med plastbåtindustrien på i Agder.

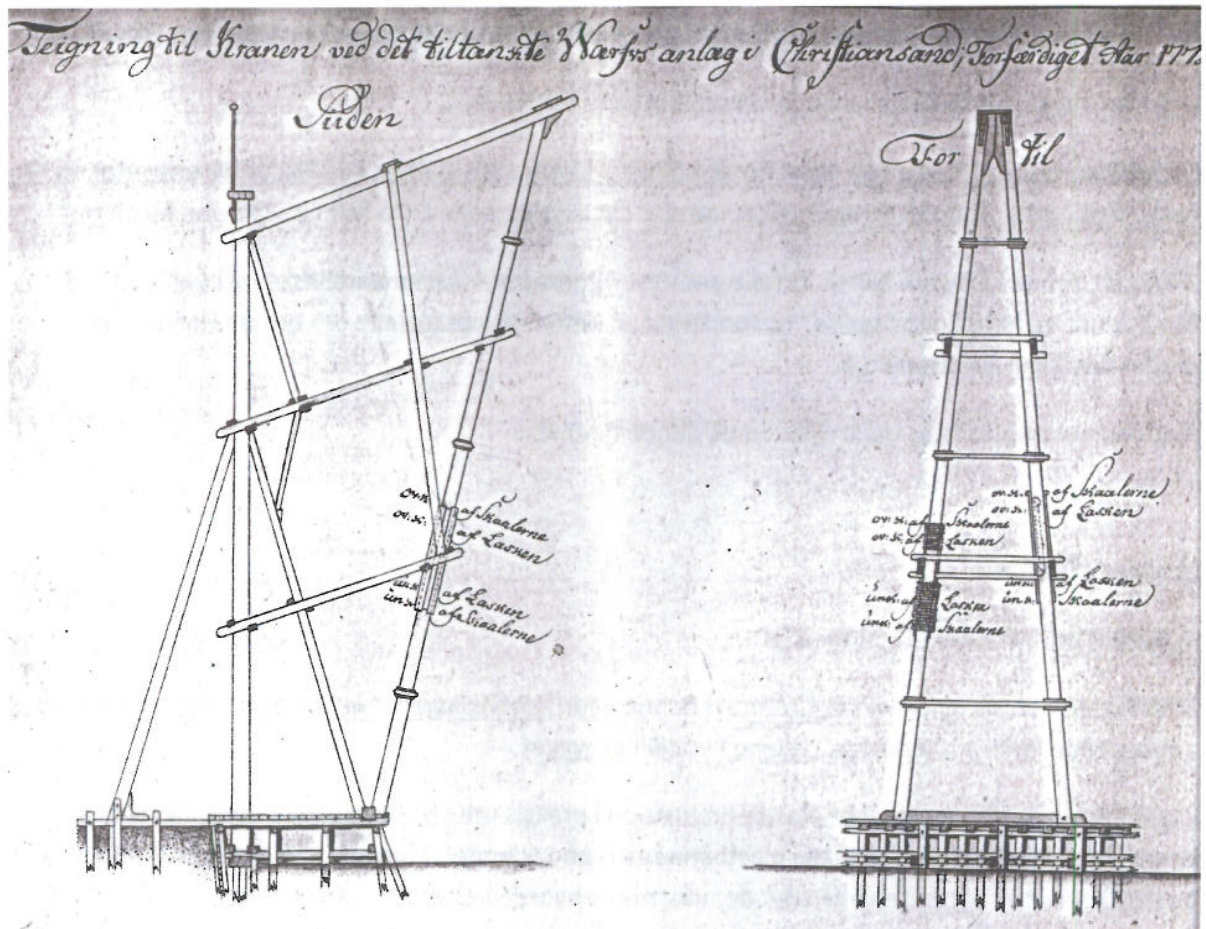
Et tredje eksempel:

SJØRELATERTE HÅNDVERK

Håndverk som seilmakeri, repslageri, bjelkehuggeri, garnbinding barking av garn, bøkring/kipring og annet kan vises i praksis i Nodeviga av håndverkere som kan yrket sitt. Det vil samtidig skape et fint, levende miljø i havnen med mange tønner av forskjellig slag, ruller med tønnebånd og store bunter med bast som kan brukes til en liten friluftss reperiabane slik det var under Baneheia på 1700-tallet.

I utstillingsbygget kan det lages utstilling om håndverkene som hadde med skip og sjøutstyr slik at det blir en utdyping av de praktiske eksemplene som vises ute. Rigging av skipene, seilenes og tauverkenes plassering og navn med mer.

Eksemplene kan selvfølgelig mangedobles for eksempel på tema fra seilskutetiden 1750-1850 o.a.

Skipskran i tre som var planlagt i Kristiansand i 1774. Denne kan bygges opp i Nodeviga og brukes som aktivitetsfremmende gjenstand i forbindelse med opptrekk av båter, heising av utstyr og annet.

AKTIVITETER I NODEVIGA

Nodeviga skal bli en "levende" havn. Det vil si at det skal foregå mange aktiviteter i havnen. Aktivitetene skal i størst mulig grad være historisk korrekte. Museet er garantist for at det som skjer i Nodeviga er historisk riktig og ikke bare fri fantasi.

1. Husene og bodene i havnen skal ha funksjoner og inneholde aktiviteter som verksteder, lager, krambod, servering o.a.)
2. VAMK ønsker å tilsette en båtbygger som skal bygge en korrekt kopi av listaskøyta eller Uggerbyvraget
3. VAMK ønsker å bygge en kran fra 1774 i Nodeviga (se tegning over).
4. Serveringssteder skal settes bort til personer som kan dette!

Andre muligheter: Instruksjon og opplæring i håndverksfag særlig de som er relatert til sjø- og skipsfart. Verftsarbeid med huggere og bjelkehuggere. Kjølhaling, bradbenk, kalfatring er aktuelle aktiviteter. Sette opp en seilskuterigg som kan klatres i og hvor det er mulig å heise og fire seil. Plassering av gangspill, ratt og kompass. Fiskerensebenk. Tømmer i havna. Eventuelt andre byggeprosjekter for å få liv, luft og lyd i Nodeviga. Her er mulighetene mange skipsklokke, beglukt, fiskeslo

Aktiviteter med museale motorer som Marna og andre elder og nyere båtmotorer fra Agder.

Kurs i dykking, teinbinding, sommerskole o.a.

Senter for utlån av båter. I Nodeviga skal publikum få anledning til å låne originale og kopier av originale båter. Det kan være både små robåter og seilbåter. Publikum kan ro/seile i havnen, eventuelt ro ut i Østerhavnen og se på Kristiansand fra sjøen. Nodeviga bør også ha båtforbindelse med andre maritime sentra i havnen: Bragdøya, Bredalsholmen, Grønningen, Kai 6 og andre. Utlån av båter og båttrafikk skaper liv i havnen. Havrafting o.a.!

EVENTS I NODEVIGA.

Museale gjenstander i Nodeviga og "korrekte" historiefortellinger står ikke i konflikt med å lage opplevelse som skuespill-lignende (litterære/lagde)forestillinger a la kapertiden i Nodeviga. (Se Agderforsknings rapport). Kapertiden er imidlertid bare en av mange tidperioder museet kan produsere, men den er unektelig spennende på grunn av alt som skjer i byen og havnen i de syv årene fra 1807 til 1814. Skuespill av denne typen kan imidlertid bare arrangeres i løpet av månedene juni, juli og august når turister er i byen. Utenom denne sesongen er Vest-Agder-museet Kristiansand avhengig av å vise andre museale aktiviteter.

Dessuten er det snevert historisk sett å konsentrere seg om en periode på syv år av byens 350-års historie, og bare ett av mange interessante historiske tema. Dette kan lett gi et feil bilde av vår landsdels kulturhistorie.

Et annet moment med events oppleggene av denne typen, er at museet antagelig må bygge opp tribuner så publikum kan se skuespillene som varer en times tid eller mere. Dette må planlegges på

et tidlig tidspunkt om tribuner skal settes i produksjon og hvor de eventuelt skal plasseres. I Nodeviga er dette vanskelig å plassere et stort publikum og mange tribuner vil lett blokkere nesten all annen aktivitet i sommermånedene.

Events er imidlertid en god ide og kan for eksempel legges til områder i nærheten som Festningen, på stranden på andre siden av Hartmanns brygge, Bendiksbukta, Odderøya amfi! Blir forestillingene flyttet til områder nær museumsområdet vil Nodeviga bli åpen for andre, mer museale aktiviteter.

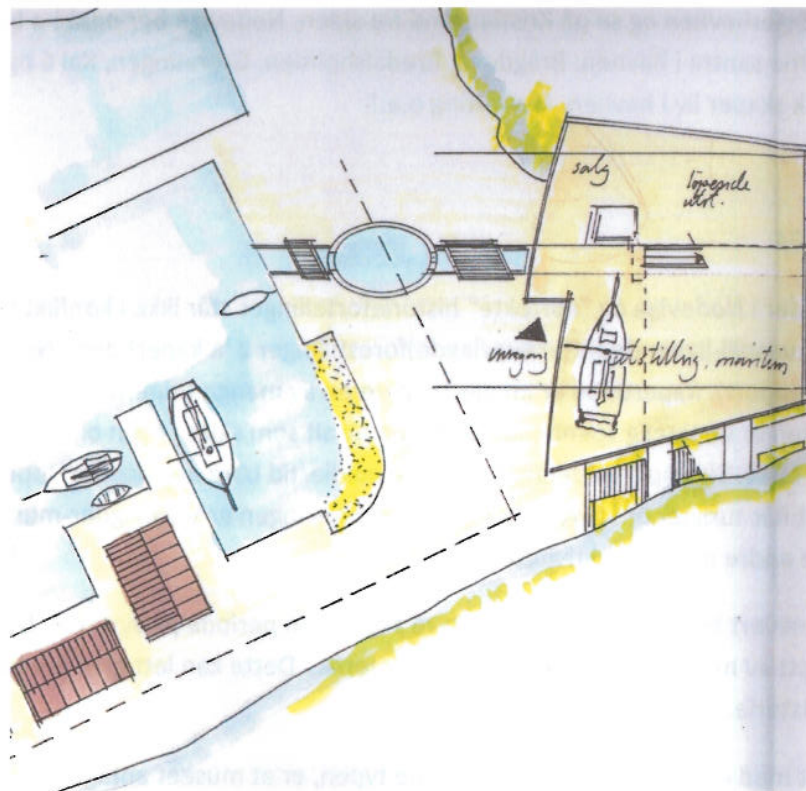
UTSTILLINGSFORSLAG I FORMIDLINGSBYGGET

Utstillingsbygget i Nodeviga er Vest-Agder-museet Kristiansands formidlingsbygg.

Utstillingene i formidlingsbygget kan med fordel ta utgangspunkt i overordnede tema som er viktige for vår landsdel, men kan også presenteres som små spesialutstillinger med utsøkte gjenstander av spesielle estetiske, historiske, aldersmessige eller andre fortrinn. Vi vil også presentere gode vandreutstillinger fra andre museer og institusjoner.

Vest-Agder-museet vil vinkle utstillingene på en spennende måte og vi vil ikke gå av veien for å gjøre det kontroversielt. Vi vil fortelle de uhørte historiene, de som er glemt, de om minoriteter og emner de fleste ikke vil snakke om. Vi må kunne lage utstillinger på kort varsel, slik at vi kan fange opp dagsaktuelle tema. Temaene kan være mange. Her nevnes noen som kan være aktuelle:

Forslag til åpningsutstilling:

1. VAMK utstiller Uggerbyvraget i formidlingsbygget tett opp mot havnen slik at båten kontakt med vannet blir sentral. Samtidig kan vi stille ut noen av våre fine båter som forteller hvordan sørlendingene lagte båter for et par hundre år siden. Eksempler "Lillebåten" fra Flekkerøya(?) og Torridalssnadden fra Sødal. Rundt denne kyst relaterte miljøet kan vi belyse sjøtrafikken mellom Nord-Jylland og Sørlandet.m.m.
2. Kristiansand by. Renaissance. Stiftsstad. Garnisonsby. Handelsby. Her kan vi ta utgangspunkt i samlingenes fine, verdifulle gjenstander. Prospektene, kartene, gouachene, sølvsamlingen, tinnsamlingen, kobbersamlingen etc. Med utgangspunkt i prospektene kan vi for eksempel fortelle om det daglige livet i byen, om administrasjonsbyen, om militærbyen, om næringslivet med handel og skipsverft, om de ulike laugshåndverkerne, om arbeideren og ikke minst samspillet mellom dem. Hvis det blir slik at kapertiden skal være et av emnene i skuespillignende forestillinger om sommeren, kan vi her ha mulighet for å fortelle hva kapertiden egentlig hva for noe og Kristiansands betydelige plass i denne sammenheng
3. Smykker fra samlingene. VAMK har en flott samling av verdifulle gjenstander, Middelalderiske drikkehorn. 1600-talls sølvkanner. Tinngjenstander. Utsøkte tregjenstander med middelalderlignende dekor og ornamenter. Krutthorn med mye mer
4. Eksportfylket Vest-Agder. Hvem tenker på at Vest-Agder er det fylket i Norge som overlegent eksporterer mest ut av landet om vi ikke regner med olje. Vi eksporterer ikke bare mest i verdi men vi eksporterer overlegent mest. Ikke bare i forhold til folketallet, men totalt. Dette bør vises på en eller annen måte Det kan for eksempel gjøres gjennom å vise litt av landsdelens prosessindustri. Vise litt av det som skjer på Xtrata nikkel, på Elkem, Aker Solutions m.m. Her bør det være mulig å bli sponset av den sørlandske industri så våre egne borgere og ikke minst besøkende skjønner hva som skjer i vår landsdel.
5. En BRUDD-utstilling som er høyaktuell akkurat ved åpningspunktet.

Andre utstillingsforslag:

FOTOGRAFIER har vi tusen vis av og kan med fordel benyttes i forbindelse med et tema som omhandler Kristiansand. Vi kan presentere et utall interessante fotografier fra 1860- årene og fremover som bare få har sett tidligere. Vest-Agder-museet Kristiansand er den institusjonen i fylket som har flest eldre fotografier (160 000 om vi tar alle portrettene med).

UTGRUPPENE i samfunnet: de fattige, de sinnsyke, de enslige, horene, de syke, løsgjengere, fanter/tatere, sigøynere, nattmannen, skarpretteren og henrettelsesplassene i byen på 1600- og 1700-tallet.m.m.m.

BRUDD -utstillinger. Det vil si problematiske spørsmål i samtiden: anoreksia, tigging, mobbing, kriminalitet, homofili/pedofili, hijab i skolen m.m.

DAGSAKTUELLE TEMA: hvor skal den nye veien gå, utbygging av offentlige bygg i kvadraturen, parkeringshus under Torvet o.a.

VÅRE NYE LANDSMENN: Kristiansand er en av byene i Norge med prosentvis flest innvandrere. De kommer med en spennende, men fremmed kultur. Somaliere, iranere, irakere, vietnamesere o.a. Her kan vi også sette deres kultur i sammenheng med de nye kulturene som kom til landet på 1700-tallet.

SYKEHUS. Kristiansand har mange interessante sider i en medisinsk historisk sammenheng. Karantenehavnen og lasarettbygningene. Tuberkulosesykehus. Radesykehus i Vest-Agder, det franske sykehus i Kristiansand med mer. Vi har ikke minst alle gjenstandene som hører til sykehusmuseet. Her er det sikkert mye å ta av.

KVINNENE. Med utgangspunkt i den siste årbokens tema kan vi fokusere på kvinnene i Kristiansand i en viss tidsperiode for eksempel fra 1800 frem til de fikk stemmerett på begynnelsen av 1900-tallet. Her er det mye å fortelle om

DE INDRE BYGDER: Vi har masser av gjenstander som kan vises frem hvis vi finner gode tema og de er det mange av! Folkekunst i Vest-Agder er undervurdert i Norge. Bunader. Strikking. You name it!

DEN UTADRETTEDE LANDSDEL. Vandringen til Nederland på 1600- og 1700-tallet og følgende av den, vandring til Amerika på begynnelsen av 1900-tallet og følgende av den med bl.a. forholdene i Kvinesdal og Lista. Barnevandringene i forbindelse med Yohan. Mange sørlendinger gikk til sjøs. Sjømennenes situasjon og historie.

SØRLANDET SOM MISJONSMARK. Hundrevis av misjonærer kom fra Sørlandet. Hva førte det til og hva har vi fått tilbake? Sørlandet – det mørke fastland. Har de dårlige levekårene på Sørlandet, (hvis vi har dårlige levekår på Sørlandet) sin årsak i landsdelens religiøsitet. Kristendommen har stått sterkt på Agder helt til det siste. Her er mange interessante utstillingsmuligheter. Pietismen.

FRA FERDINAND BIE TIL ANDREAS TORKILDSEN. Sørlandets sports- og idrettsliv. Fotball, sykling, svømming, orientering, ski, friidrett. Kvinneidrettens Gerd von der Lippe er fra Kristiansand!

IMPULSER. Se ovenfor hvor en del av argumentene er presentert. Vi har mange gjenstander som kan formidle alle de impulser som er kommet utenfra til Kristiansand og Sørlandet

50 ÅR MED ROCK. Fra den spede begynnelse i 1950-årene med Big Guitar og andre band til 1990- og 2000-tallets eksplosjon i musikklivet i Kristiansand med hjelp av Cultiva? har populærmusikken på Sørlandet vokst frem til å bli en sentral del av populærmusikken i Norge. Tom Hell, Kjetil Grande, Helen Bøksle, Wenche Knutson o.s.v.

ODDERØYAS SPENNENDE KULTURHISTORIE. Presentasjon av Odderøyas mangeartede historie og henvisning med kart, foto og tekst hvor man finner interessante kulturminner fra forskjellige tidsperioder og ulike emner som militær, karantenehavn, kanalen, fyret m.m.

VITENSENTER. Et lite vitensenter hvor spesielle sørlandske "fenomener" blir belyst på en spennende og pedagogisk god måte.

Alle emner og tema som blir tatt opp må problematiseres og settes inn i en større sammenheng. Vi må stille spørsmål med hva betydning temaene har hatt i samtiden.

APPENDIKS

Organiseringen av Vest-Agder-museet Kristiansand etter flytting til Odderøya

Forutsetningen for notatet nedenfor er at friluftsmuseet med Bygade, Setesdalstun og Vest-Agdertun blir stående på Kongsgård, og at VAMK bygger et formidlingsbygg og en kulturhavn i Nodeviga.

En forutsetning er også at museumsmiljøene i Nodeviga og på Kongsgård fortsetter organisatorisk som en avdeling (VAMK).

Begge museumsområdene må driftes som fullverdige museer. Dette vil medføre at VAMK trenger økte økonomiske og personalmessige ressurser når driften skal foregå på to ulike steder i stedet for ett. Undervisning, omvisere, vaktmestertjenester, håndverkere trengs samtidig på både Kongsgård og i Nodeviga.

De 10 personene (9.5 stillingshemler) som er ansatt på VAMK i dag må fordeles på Kongsgård og i Nodeviga. Det blir to små miljøer begge steder. VAMKs administrasjon bør legges til Odderøya. Det er der utbyggingen og arbeidsmengden vil bli størst de nærmeste årene. Kontorene bør være plassert i en av bygningene på Lasarethøyden. Etter hver bør begge bygningene på lasarethøyden bli en del av VAMKs administrasjon. Disse to bygningene fra 1804 er i dag antikvariske i utgangspunktet og egner seg ypperlig som en kjerne i et museumsmiljø. Utenom kontorer kan de inneholde bibliotek, arkiv, billedsamlingen, lesesal for besøkende o.a. Det bør vurderes å lage en heis i fjellet på Lasarethøyden slik at kommunikasjonen mellom museumshavnen, formidlingsbygget og administrasjonen i lasarettbygningene ble kortest mulig. Alle publikumshenvendelser kan da gå til lasarettbygningene.

Kommandantbygningen kan med fordel benyttes som en servicebygning for alle aktiviteter og severdigheter på Odderøya, også Kilden og museumsdriften. Den korte avstanden mellom formidlingsbygget og kommandantbygningen gjør det naturlig med en forbindelse mellom disse. Her

kan det også dannes en park med moderne skulpturer a la Louisiana i samarbeid med Sørlandets Kunstmuseum.

Administrasjonsbygget på Kongsgård kan fungere som kontorer for det gjenværende personalet. Bygningen bør i fremtiden ikke inneholde utstillinger. Alle utstillinger skal plasseres i det nye formidlingsbygget på Odderøya. Derimot kan administrasjonsbygget omformes til magasin for museets gjenstander. Bygget kan med fordel også utvides med påbygg slik at det blir hele VAMKs felles magasin.

VAMKs store magasiner i Kaldtlageret og på Sagmyra som i dag inneholder over 30 000 gjenstander, foreslår vi blir lagt ned. Magasinet på Sagmyra koster i dag vel kr. 300 000 i leie i året. VAMK kan bruke denne leien til å utvide og ombygge det nåværende administrasjonsbygg til avdelingens magasin.

Hvis dette blir en realitet bør det også vurderes å bygge det nye felles konserveringsverkstedet for byens museer og arkiver, på Kongsgård, tett ved VAMKs magasin og ikke langt fra Statsarkivet og IKAVA.